

25. oktober 2020

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Koncernstyring og Tilsyn &
Udsendelse
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2020 - 7116
Akt-id 1403947

Status på repatrieringsordningen

1. Formål

I dette notat sammenfattes resultaterne af en procesevaluering af implementeringen af de senere års ændringer af repatrieringsloven og to analyser med særligt fokus på karakteristika ved de repatrierede.

De tre analyser præsenteres kort nedenfor og resultaterne uddybes i de følgende afsnit:

- Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) har gennemført *en procesevaluering af implementering af de nye lovgivningsmæssige tiltag i kommunerne. (Bilag 1)*. Procesevalueringen behandler:
 - 1) Kommunernes erfaringer og indsats med implementeringen af de senest gennemførte lovændringer på repatrieringsområdet, der trådte i kraft henholdsvis den 1. juli 2018 og 1. marts 2019.
 - 2) Kommunernes håndtering af sager om repatrieringsstøtte til udlændinge, hvis opholdstilladelse er inddraget, hvis antal er steget siden 2016, samt de udfordringer, som kommunerne oplever i denne type af sager.
 - 3) Kommunernes opbygning af viden på repatrieringsområdet samt arbejde med den opsøgende indsats for den bredere målgruppe inden for repatrieringslovens personkreds.
 - 4) Kommunernes håndtering af det absolutte tilbagebetalingskrav i sager, hvor personer fortryder deres repatriering samt de udfordringer, som kommunerne oplever i forbindelse med tilbagebetalingskravet.
- Rambøll Consulting (Rambøll) har på opdrag fra Udlændinge- og Integrationsministeriet (UIM) gennemført *en kvalitativ undersøgelse blandt syrere, der ønsker at repatriere med støtte efter repatrieringsloven (Bilag 2)*. I undersøgelsen har Rambøll set på faktorer, der motiverer syriske flygtninge til frivillig hjemrejse, og faktorer, der afholder syrere fra repatriering. Undersøgelsen giver indblik i syriske flygtninges viden om repatrieringsordningen, deres opfat-

telse af repatrieringsordningens muligheder og krav samt den rådgivning og kommunale sagsbehandling, som de oplever i forbindelse med repatrieringsprocessen.

- Udlændinge- og Integrationsministeriet (UIM) har endelig udarbejdet *en deskriptiv analyse af persongruppen, som er repatrieret med støtte efter repatrieringsloven i 2012-2019*. I analysen beskrives udviklingen i antallet af repatrierede med støtte efter repatrieringsloven. Desuden belyses ændringer i sammensætningen af gruppen af personer, som er repatrieret i perioden, og karakteristika ved de repatrierede personer, som er vendt tilbage til Danmark.

2. Baggrund

2.1. Om repatrieringsordningen og dens formål

Repatrieringsordningen blev lanceret i 1990 og blev i 1993 gjort permanent ved en ændring af den dagældende lov om social bistand – senere lov om aktiv socialpolitik. I 1999 blev reglerne samlet i en selvstændig repatrieringslov med henblik på at udvide og styrke den hidtidige ordning. Repatrieringsloven trådte i kraft i 2000 og har til formål at give herboende udlændinge det bedst mulige grundlag for at tage stilling til og eventuelt træffe beslutning om repatriering samt at støtte udlændinges repatriering økonomisk.

2.2. Styrkelse af repatrieringsordningen i 2018-2019

Repatrieringsordningen er siden 2000 blevet ændret ad flere omgange, hvor støtteordningen er blevet udbygget og styrket. Nedenfor beskrives de seneste ændringer af repatrieringsordningen, der trådte i kraft i 2018-2019.

Med virkning fra den 1. juli 2018 er der indført en systematisk vejledningspligt, hvorefter kommunerne i forbindelse med alle samtaler, der gennemføres som led i integrations- og beskæftigelsesindsatsen, skal vejlede personer omfattet af repatrieringslovens målgruppe om mulighederne for repatriering.

Med virkning fra 1. marts 2019 blev repatrieringsordningen desuden yderligere udvidet og styrket ved lovændringer, hvorved der blev indført:

- Mulighed for at yde økonomisk støtte til personer med mere end ét års lovligt ophold i Danmark, der frivilligt ønsker at repatriere til et land, hvor sikkerhedssituationen er af en sådan karakter, at der aktuelt er mulighed for at få midlertidig opholdstilladelse i Danmark efter udlændingelovens § 7, stk. 3. (Det vil aktuelt sige til Syrien).
- Mulighed for at danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab kan søge om repatrieringsstøtte mod at blive betinget løst fra det danske statsborgerskab.
- Mulighed for at kommunerne kan tilbyde vejledning og opkvalificering i Danmark til alle personer i målgruppen for repatriering, når det vurderes at være relevant i forhold til varig tilbagevenden til hjemlandet eller det

tidligere opholdsland. Der vil være tale om korterevarende opkvalificerende kurser.

- Pligt til, at kommunerne fremover – som en fast del af den lokale beskæftigelsesplan – skal beskrive, hvordan den enkelte kommune arbejder med rådgivning og information om repatriering.

2.3. Repatrieringslovens personkreds

Følgende grupper af personer er omfattet af repatrieringsloven og kan derfor ansøge om at modtage økonomisk støtte, hvis de ønsker at repatriere, og ikke selv har formue til at dække udgifterne til repatriering:

- Flygtninge mv.
- Familiesammenførte til flygtninge mv.
- Andre familiesammenførte udlændinge, som har haft opholdstilladelse i Danmark i 5 år
- Udlændinge, som har opholdstilladelse i Danmark efter regler, som gjaldt før udlændingeloven af 1983, eller som er født i Danmark som efterkomere af disse
- Danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab

Andre udlændinge kan ansøge Udlændinge- og Integrationsministeriet om at blive anset som omfattet af repatrieringsloven.

2.4. Muligheder for repatriering, når udlændingens opholdstilladelse inddrages/nægtes forlænget

Udlændinge er omfattet af repatrieringsordningen, hvis deres opholdstilladelse er nægtet forlænget eller inddraget fordi grundlaget for ansøgningen eller opholdstilladelsen var urigtig eller ikke længere er til stede. Det kan skyldes ændrede forhold i hjemlandet. Disse udlændinge er dog kun omfattet af repatrieringsordningen indtil udløbet af den udrejsefrist, der er fastsat i forbindelse med afgørelsen om nægtelse af forlængelse eller inddragelse af opholdstilladelsen.

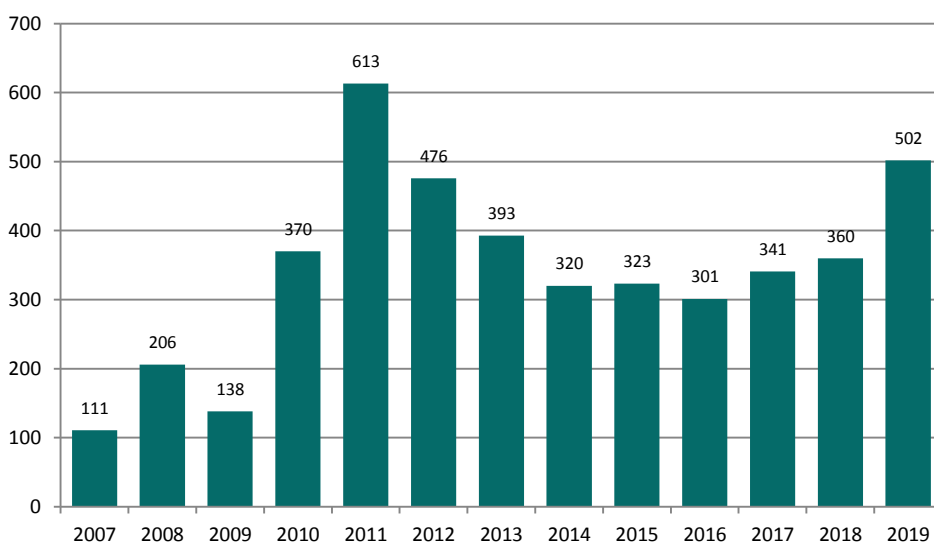
Udlændinge, hvis opholdstilladelse er nægtet forlænget eller inddraget af andre grunde, herunder eksempelvis svig eller kriminalitet, er derimod ikke omfattet af ordningen.

Der er pr. 15. juni 2020 indført mulighed for at fastsætte en længere udrejsefrist eller forlænge udrejsefristen ved særlige grunde, herunder opholdets varighed, hensynet til skolesøgende børn eller anden familiemæssig og social tilknytning. Disse særlige grunde vil navnlig omfatte sager, hvor udlændingen indgiver ansøgning om repatriering.

3. Repatrieringsordningens omfang

Efter ændringer af repatrieringsloven i 2010, hvorved bl.a. personkredsen blev udvidet, skete der en midlertidig stigning i antallet af repatrierede i 2011, som aftog igen efter 2012. Antallet af repatrieringer stabiliserede sig herefter på et niveau på omkring 300 pr. år i perioden 2014-2016, hvorefter antallet af repatrierede steg lidt igen fra 2016 til 2018. I 2019 skete der en stigning, som kan forklares med udvidelsen af repatrieringslovens personkreds i 2019, der bl.a. åbnede mulighed for repatriering til Syrien, jf. figur 1.

Figur 1: Repatrierede med støtte efter repatrieringsloven, 2007-2019

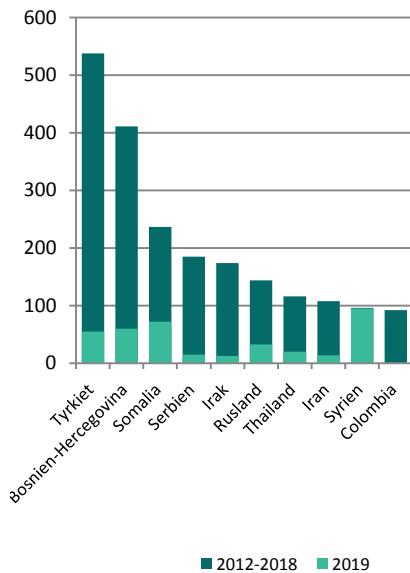
Kilde: Dansk Flygtningehjælp.

4. Karakteristika ved personer som er repatrieret med støtte efter repatrieringsloven

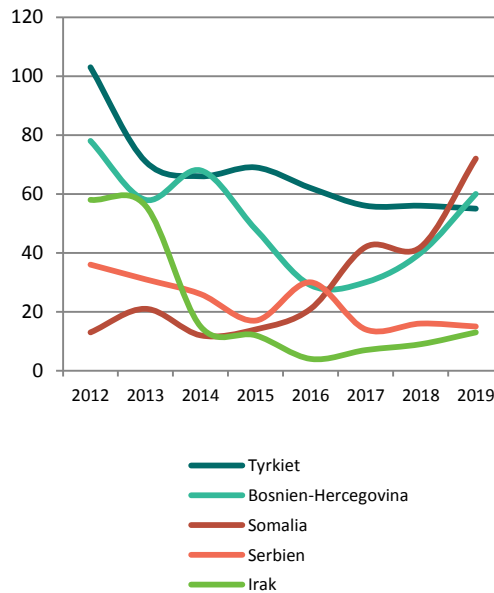
UIM's deskriptive analyse af persongruppen, som er repatrieret med støtte efter repatrieringsloven i 2012-2019, bygger på lidt over 2.800 udenlandske statsborgere, som er repatrieret med støtte efter repatrieringsloven i 2012-2019.

Analysen viser, at tyrkiske arbejdsmigranter og familiesammenførte til disse samt flygtninge og familiesammenførte fra Bosnien-Hercegovina og Somalia er de tre største grupper blandt de repatrierede i perioden, jf. figur 2 og 3 nedenfor. Ser man isoleret på 2019, hvor syriske flygtninge og familiesammenførte til disse fik mulighed for at repatriere, toppede Syrien listen over antallet af repatrierede, imens repatrierede fra de tre ovennævnte lande rykkede ned på hhv. fjerde-, tredje- og andenpladsen.

Figur 2: De 10 største repatrieringslande i perioden 2012-2019.

Figur 3: De 5 største repatrieringslande i perioden 2012-2019

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Dansk Flygtningehjælp.

Analysen viser endvidere, at over halvdelen af de repatrierede boede i en familie bestående af to eller flere personer på repatrieringstidspunktet. Af disse familier er lidt under halvdelen repatrieret samlet, dvs. hele familien er repatrieret.

Siden 2012 er der sket en ændring i alderssammensætningen blandt personer, som er repatrieret med støtte efter repatrieringsloven. Mens andelen af personer i alderen 18-64 år var nogenlunde konstant i hele perioden 2012-2019, er andelen af repatrierede i pensionsalderen faldet markant, mens andelen af mindreårige er steget betydeligt.

Blandt de repatrierede, som var fyldt 18 år på repatrieringstidspunktet, dvs. som antages selv at træffe beslutning om repatriering, var der en mindre overvægt af mænd.

Under halvdelen af de voksne, der er repatrieret i 2012-2019, var gift. Andelen af fraskilte har varieret mellem 2 ud af 10 og 3 ud af 10 af de repatrierede i perioden 2012-2019. Andelen af enker/enkemænd har ligget nogenlunde stabilt på omkring 10-15 pct., mens andelen af ugifte er fordoblet fra lidt over 1 ud af 10 af de repatrierede i 2012 til lidt over 2 ud af 10 af de repatrierede i 2019.

Sammensætningen efter udlændingens opholdstid i Danmark har ændret sig i perioden 2012 til 2019. Andelen af repatrierede voksne med under 10 års opholdstid er således steget fra 14 pct. i 2012 til 40 pct. i 2019, samtidig med at an-

delen af repatrierede med 10-19-års ophold er faldet fra 43 pct. til 14 pct. i perioden. Omkring 45 pct. af de voksne repatrierede i 2012-2019 har boet i Danmark i mindst 20 år.

Analysen viser, at relativt få repatrierede i alderen 18-64 år var i beskæftigelse et år forud for repatrieringen. For mændene varierer andelen af beskæftigede mellem 10 pct. (repatrierede i 2016) og 27 pct. (repatrierede i 2019). Blandt kvinderne varierer andelen mellem fx 6 pct. (repatrierede i 2016) og 22 pct. (repatrierede i 2014).

5,1 pct. af mænd og 1,5 pct. af kvinder over den kriminelle lavalder, som er repatrieret i perioden 2012-2018, var dømt for en overtrædelse af straffeloven, våbenloven og loven om euforiserende stoffer inden for 2 år forud for repatriering.

Analysen viser også, at der er markante forskelle i sammensætningen af de grupper, der repatrierer med støtte efter repatrieringsloven til de forskellige lande. Et af de få fællestræk mellem de to største grupper blandt repatrierede i 2019 – repatrierede til Syrien og Bosnien-Hercegovina – er, at de har flygtningebaggrund. Ellers adskiller de to grupper sig på de fleste øvrige karakteristika.

Mens syrere er en meget ung gruppe, er 6 ud af 10 personer, som er repatrieret til Bosnien-Hercegovina, over 65 år. Der er også forskelle mellem de 18-64-åriges socioøkonomiske status: Mens 9 ud af 10 repatrierede bosniere befandt sig uden for arbejdsstyrken (ca. 6 ud af 10 på førtidspension, ca. 2 ud af 10 på kontanthjælp mv. og ca. 1 ud af 10 øvrige uden for arbejdsstyrken), stod knap 4 ud 10 syrere uden for arbejdsstyrken.

5. Status på implementeringen af de seneste ændringer af repatrieringsloven

5.1. Den systematiske vejledningspligt

Den 1. juli 2018 blev der indført en forpligtelse for kommunerne til ved alle samtaler i integrations- og beskæftigelsesindsatsen at vejlede personer omfattet af repatrieringsloven om mulighederne for repatriering med støtte efter repatrieringsloven.

Den systematiske vejledning skal ske i forbindelse med den løbende opfølgning på integrationskontrakten og via jobcentrene. De grupper, der er omfattet af den systematiske vejledningspligt, er alle udlændinge, som er omfattet af repatrieringsloven, og som kommunen enten har samtaler med i forbindelse med den løbende opfølgning på integrationskontrakten i forbindelse med kontaktføløbet efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller som led i sygedagpengeopfølgningen efter sygedagpengeloven.

SIRI's procesevaluering, som er gennemført i sommeren 2020, viser, at de fleste kommuner har implementeret den systematiske vejledningspligt i kommunernes integrationsafdeling, der har det største kendskab til målgruppen. Det generelle

billede er, at de øvrige relevante afdelinger i kommunerne ikke fuldt ud har implementeret vejledningspligten. Ifølge kommunerne skyldes det bl.a., at det har været udfordrende at identificere borgere på kontanthjælp, dagpenge og sygedagpenge, som er omfattet af vejledningspligten.

En række af de kommuner, der vurderer, at de er lykkedes med at implementere den systematiske vejledningspligt for alle borgere omfattet heraf, har valgt at udpege en ressourceperson, som har medvirket til at udbrede kendskabet til repatrieringsordningen og samtidig bistå i konkrete sager.

I en række kommuner er der udarbejdet arbejdsgangsbeskrivelser for sager om repatriering. Arbejdsgangsbeskrivelserne anvendes bl.a. til interne oplæringskurser, hvor medarbejdere fra især integrationsafdelingen deltager i møder og holder oplæg om repatriering på tværs af afdelinger.

Kommunerne tilkendegiver, at de ønsker en mere fleksibel tilrettelæggelse af vejledningen, så den i højere grad er relevant og tilpasset den enkelte borgers situation. Eksempelvis vurderer kommunerne, at det kan være uhensigtsmæssigt at vejlede en borger om repatriering, hvis sagsbehandleren og borgeren tidligere i samtalen har talt om en beskæftigelsesrettet integrationsindsats.

Mange af kommunerne vurderer, at information om repatriering modtages mere positivt, når den præsenteres af civilsamfundsaktører, fx Dansk Flygtningehjælp, som ikke er en myndighed.

5.2. Repatriering i kommunale beskæftigelsesplaner

Det er pr. 1. marts 2019 blevet lovpligtigt for kommunerne, som en fast del af hver enkelt kommunes beskæftigelsesplan, at beskrive, hvordan kommunen arbejder med rådgivning og information om repatriering. Formålet er at skabe et større lokalpolitisk og administrativt fokus.

Omkring 80 kommuner havde ved SIRI's opfølgning i foråret 2020 en offentligt tilgængelig beskæftigelsesplan for 2020, hvori der indgår en beskrivelse af kommunens indsats i forhold til repatriering. Enkelte kommuner har en helt kort beskrivelse, mens andre kommuner beskriver repatrieringsindsatsens målgruppe, fremgangsmåde og organisatoriske forankring mere detaljeret.

Kommunerne oplyser generelt, at det har haft begrænset betydning, at repatriering er blevet beskrevet i beskæftigelsesplanen. I nogle kommuner har det dog medført politisk opmærksomhed om repatrieringsordningen.

5.3. Mulighed for vejledning og opkvalificering

Siden den 1. marts 2019 har det været muligt for kommunerne at give tilbud om vejledning og opkvalificering til personer omfattet af repatrieringslovens personkreds med henblik på at understøtte en sandsynlig repatriering.

SIRI's procesevaluering viser, at kommunerne generelt ikke anvender muligheden for at tilbyde vejledning og opkvalificering med henblik på repatriering. Kommunerne vurderer, at det er vanskeligt at tilrettelægge kurser, som er målrettet personkredsen for repatrieringsloven. Det skyldes bl.a., at de borgere, der ønsker at repatriere, ifølge kommunerne ikke nødvendigvis har ens behov for vejledning og opkvalificering. Endvidere oplever kommunerne, at de pågældende borgere ikke selv ønsker et kursus forud for repatriering.

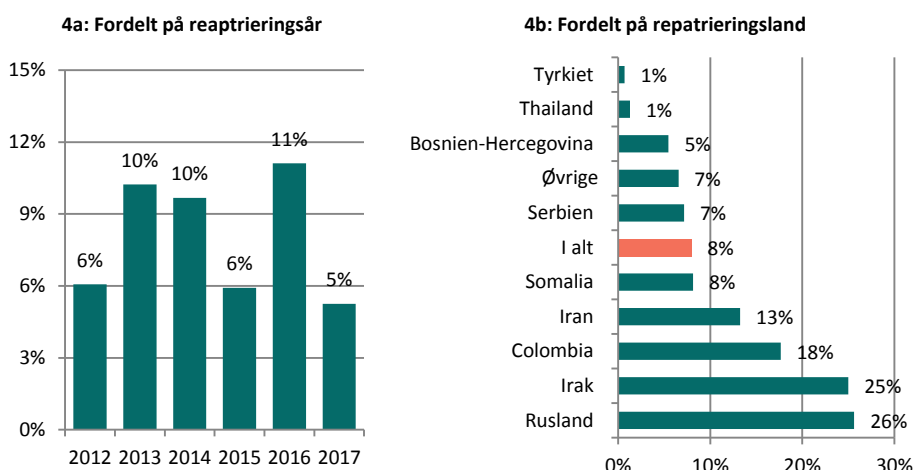
Flere kommuner påpeger, at de beskæftigelsesrettede tilbud bør tænkes bredere end det danske arbejdsmarked, så borgerne også kan bruge det, de lærer i Danmark, i hjemlandet.

5.4. Tilbagebetaling af repatrieringsstøtte, når borgerne fortryder repatrieringen

Nogle personer, der repatrierer, kan gøre brug af den såkaldte fortrydelsesret. Det betyder, at de bevarer deres opholdstilladelse, såfremt de fortryder repatrieringen inden for en 12 måneders frist. Der er adgang til at ansøge om, at opholdstilladelsen ikke skal anses for bortfaldet i en periode på yderligere 12 måneder.

Det fremgår af UIM's analyse af personer, som er repatrieret med støtte efter repatrieringsloven, at 8 pct. af de repatrierede i 2012-2017 er vendt tilbage til Danmark og igen boede i Danmark 2 år efter repatrieringstidspunktet, jf. figur 4a og 4b.

Figur 4a og 4b: Andel repatrierede i 2012-2017, som var bosat i Danmark to år efter repatrieringstidspunktet

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Dansk Flygtningehjælp.

Analysen viser endvidere, at jo yngre pågældende var på tidspunktet for repatriering, jo større andel er vendt tilbage. Forskellene i andelen af tilbagevendte er også markante på tværs af lande. Mens 26 pct. af de personer, som er repatriere-

de til Rusland i 2012-2017, var tilbage i Danmark efter 2 år, var 1 pct. af de repatrierede til Tyrkiet bosat i Danmark 2 år efter repatrieringstidspunktet.¹

Med virkning fra 1. juli 2017 blev der indført et absolut tilbagebetalingskrav ved fortrudt repatriering. Formålet hermed var at dæmme op for eventuelt misbrug af ordningen.

Det fremgår af SIRI's procesevaluering, at kommunerne informerer borgerne om, at de skal tilbagebetale repatrieringsstøtte, hvis de fortryder repatrieringen. Kommunerne oplever, at borgerne ikke vægter tilbagebetalingskravet højt i deres beslutning om repatriering.

Enkelte kommuner peger på, at de borgere, som benytter sig af fortrydelsesretten, typisk vil opnå henstand efter 3 år, hvis de er på offentlig forsørgelse ved genindrejse til Danmark. Kommunerne vurderer, at det kan føre til potentielt misbrug af repatrieringsordningen.

5.5. Udvidelse af repatrieringslovens personkreds: Repatriering af danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab

Med udvidelsen af personkredsen pr. 1. marts 2019 er det blevet muligt for personer med dobbelt statsborgerskab, herunder dansk, at søge om repatrieringsstøtte mod at blive løst fra det danske statsborgerskab, hvis de i øvrigt opfylder betingelserne for at få hjælp efter repatrieringsloven.

Kommunerne oplyser ifølge SIRI's procesevaluering, at de har vanskeligt ved at finde frem til danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab og vejlede dem om repatriering, idet kommunerne ikke kan foretage systematisk udsøgning af målgruppen. Procesevalueringen viser også, at mange oplever processen omkring løsning fra dansk statsborgerskab som vanskelig.

5.6. Udvidelse af repatrieringslovens personkreds: Repatriering til Syrien

Siden marts 2019 er det også blevet muligt for personer med mere end ét års lovligt ophold i Danmark at opnå støtte til repatriering til lande, hvor sikkerhedssituationen er af en sådan karakter, at der aktuelt er mulighed for at få midlertidig opholdstilladelse i Danmark efter udlændingelovens § 7, stk. 3 (aktuelt Syrien).

UIM's analyse viser, at 100 syriske statsborgere repatrierede til Syrien i 2019. Lidt under halvdelen af denne gruppe var fyldt 18 år på repatrieringstidspunktet.

Kommunernes erfaringer

SIRI's procesevaluering viser, at et stigende antal kommuner begynder at få erfaring med repatriering til Syrien. På trods af dette, er det fortsat kun et meget lille

¹ Det bemærkes, at der kan være betydelige forskelle i sammensætningen af grupper, som er repatrieret til forskellige lande, i forhold til hvorvidt udlændingene er omfattet af fortrydelsesretten.

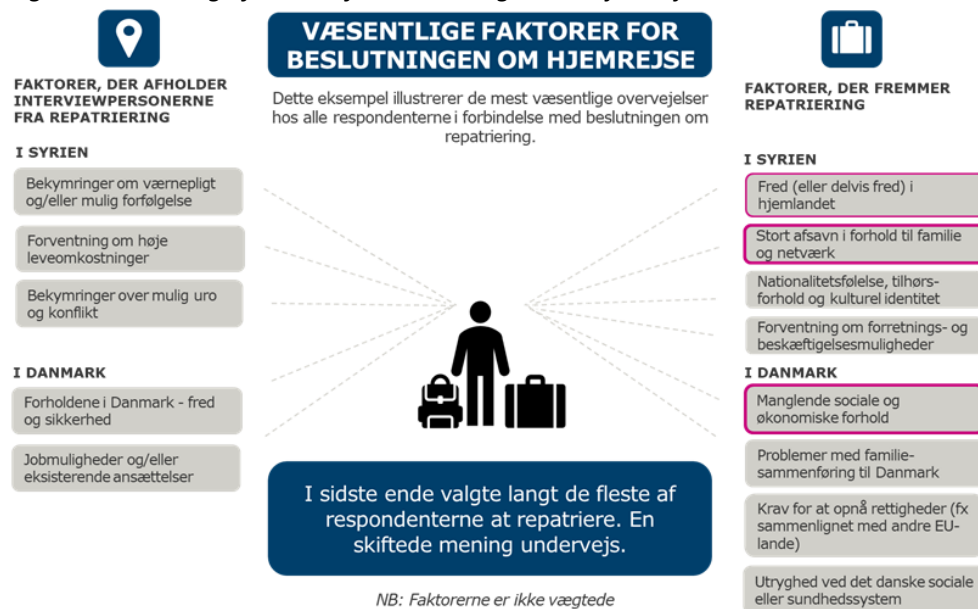
antal af syrerne, der udviser interesse for repatrieringsordningen. Kommunerne oplever i øvrigt en række udfordringer med repatriering til Syrien:

- Flere kommuner, som har erfaringer med at håndtere repatrieringssager til Syrien, oplever, at sagsbehandlingen ofte kan være lang og vanskelig.
- Nogle kommuner oplever, at de skal igangsætte og indstille behandlingen af en repatrieringsansøgning flere gange, da sikkerhedssituationen i Syrien er ustabil.
- Det kan være vanskeligt at håndtere refusion af udgifter til fx anskaffelse af identitetspapir mv. ved afbrudte sagsbehandlingsforløb.
- Udbetaling af støtte er en praktisk udfordring, da Syrien er underlagt internationale sanktioner.
- Det er også en udfordring at tilrettelægge rejseruter, da kommunen sjældent kender til sikkerhedsniveauet i det område, borgere skal rejse til.

Syrernes perspektiv

Rambølls undersøgelse af syrerne, som har søgt om repatriering med støtte efter repatrieringsloven, viser, at repatrieringsstøtte efter repatrieringsloven betragtes som en *medvirkende faktor* (men ikke en væsentlig faktor) i forhold til beslutning om repatriering. *De væsentlige faktorer*, der fremmer syrerne beslutning om repatriering eller afholder syrerne fra repatriering, er relateret til sikkerhedssituationen i Syrien, familierelationer – både i Danmark og Syrien, og perspektiver for deres liv i Danmark, herunder beskæftigelse, familiesammenføring mv., jf. figur 5.

Figur 5: Væsentlige faktorer for beslutningen om hjemrejse

Kilde: Rambøll Consulting

Rambølls undersøgelse viser, at viden om repatrieringsordningen primært opnås gennem personligt netværk, information fra kommune eller sociale medier.

Rådgivning om repatrieringsordningen begynder med en henvendelse fra den pågældende syrer til Dansk Flygtningehjælp, som oplyser om ordningens støtte-muligheder, herunder fortrydelsesretten, og som hjælper den enkelte med at igangsætte repatrieringsprocessen ved at anmode kommunen om sagsbehandling.

Sagsbehandlingen i kommunen inkluderer bl.a. samtaler og vejledning fra kommunen, hvorefter de fleste syrere skal anskaffe rejsedokumenter. Sagsbehandlingen i kommunen varierer fra i alt et par uger og op til flere måneder.

Anskaffelsen af rejsedokumenter anses som en besværlig, tidskrævende og omkostningsfuld proces, der yderligere kan besværliggøres, hvis kommunen fx stiller krav om, hvilken ambassade rejsedokumenterne skal anskaffes fra.

Overordnet set viser undersøgelsen, at alle de interviewede syrere har viden om repatrieringsordningens rammer, herunder muligheder for støtte og ret til evt. fortrydelse og tilbagevenden til Danmark. Følgende typer af *økonomisk støtte* under repatrieringsordningen fremhæves af de interviewede personer som betydningsfulde:

- Støtte til anskaffelse af pas og andre identifikationsdokumenter.
- Økonomisk støtte til livet i Syrien, herunder fremhæves erhvervsstøtte, grundstøtte, støtte til skolepenge til børn, støtte til rejseomkostninger.

Der er forskel på, i hvilken grad muligheden for økonomisk støtte har betydning for de interviewede syreres beslutning om at repatriere. Ingen har dog nævnt direkte, at det har været udslagsgivende for deres beslutning. Flere udtrykker samtidig, at ordningens muligheder for støtte har gjort dem mere villige til at vende tilbage til Syrien.

Hovedparten af de interviewede syrere oplever *retten til at fortryde repatrieringen* som en faktor, der gør dem mere villige til at rejse tilbage. For nogle opleves fortrydelsesretten som ligegyldig, fordi de ønsker at blive i Syrien uanset hvad. Enkelte er bekymrede over, at det er en usikker ret, som de reelt ikke kan gøre brug af, hvis fx de syriske myndigheder vil beslaglægge rejsedokumenter i forbindelse med indrejse, eller hvis Danmark ikke vil efterleve fortrydelsesretten.

I interviews nævner enkelte syrere deres bekymringer over udfordringer med at få pengene med ved indrejse til Syrien. Der udtrykkes manglende tillid til, at penge kan overføres til en bankkonto, uden at der er konsekvenser fra syriske myndigheder. Derudover er der en bekymring for at tage så mange penge med sig ind i landet uden fx at skulle betale et væsentligt beløb i bestikkelse.

Transport af ejendele er også blandt de bekymringspunkter, som de interviewede har. Det bliver fx nævnt, at kommunen bestiller billetter med en bagagetilladel-

se, der er alt for begrænset til transport af families ejendele, ligesom støtte til transport af erhvervsrelateret udstyr ikke dækker de reelle omkostninger.

6. Øvrige aktuelle problemstillinger og indsatser

SIRI's procesevaluering behandler endvidere øvrige aktuelle problemstillinger:

- Kommunernes erfaringer med repatriering i inddragelsessager
- Kommunernes opsøgende indsats
- Kommunernes opbygning af viden om repatriering

6.1. Kommunernes erfaringer med repatriering i inddragelsessager

Udlændingestyrelsen har siden september 2016 vurderet, om et større antal opholdstilladelser til flygtninge med beskyttelsesstatus i Danmark skal inddrages eller nægtes forlænget.

Udlændinge, som får opholdstilladelsen inddraget eller nægtet forlænget, kan under nærmere omstændigheder have ret til at medtage repatrieringsstøtte, men disse sager afviger fra almindelige repatrieringssager, da der i inddragelsessagerne er fastsat en udrejsefrist, hvorefter udlændingen skal udrejse af Danmark. I perioden, hvor SIRI's procesevaluering blev gennemført, var udrejsefristen som udgangspunkt 30 dage, hvorfor inddragelsessagerne kræver en hurtigere sagsbehandling end almindelige repatrieringssager. Der er med lov nr. 821 af 9. juni 2020 indført mulighed for at fastsætte en længere udrejsefrist i blandt andet disse sager fremover.

Kommunerne, som har erfaring med inddragelsessager, oplever ifølge SIRI's procesevaluering, at de ikke modtager advisering eller rettidig information i UdlændingelinformationsPortalen (UIP) i de tilfælde, hvor der er truffet afgørelse om, at opholdstilladelsen er inddraget eller nægtet forlænget. Det gør det vanskeligt for kommunerne at gennemføre sagsbehandlingen og planlægge tilbagereisen inden udrejsefristen.

Kommunerne er endvidere stødt på udfordringer med rent praktisk at overføre penge til borgere, der er repatrieret til fx Somalia og Syrien. I praksis betyder dette bl.a., at bankerne har vanskeligt ved at overføre den økonomiske repatrieringsstøtte fra Danmark til disse lande, og at de repatrierede ikke kan hæve penge fra deres danske konto, når de befinder sig i disse lande.

6.2. Kommunernes opsøgende indsats

Kommunernes opsøgende indsats varierer ifølge SIRI's procesevaluering. I en række kommuner har man på politisk niveau fravalgt opsøgende initiativer over for borgere, som kommunen ikke har en systematisk vejledningspligt overfor, men som er omfattet af repatrieringsloven. Målgruppen omfatter pensionister, borgere i ordinær beskæftigelse og øvrige selvforsørgende borgere.

Andre kommuner har valgt en opsøgende indsats over for disse borgere, selvom kommunerne ikke er forpligtigede til det. Kommunerne har fx afholdt informationsmøder på sprogskoler eller i lokale foreninger. Kommunerne oplyser, at deres opsøgende initiativer over for den brede målgruppe ofte afvikles i samarbejde med Dansk Flygtningehjælp og fx minoritetsforeninger. Kommunerne oplever, at informationerne om repatriering modtages mere positivt, når det præsenteres af aktører, som ikke har myndighedskompetence.

En stor del af kommunerne har typisk valgt at informere om repatrieringsordningen på kommunens hjemmeside samt at afholde informationsmøder om ordningen og derigennem nå ud til den brede målgruppe.

6.3. Kommunernes opbygning af viden om repatriering

Ifølge Dansk Flygtningehjælp er kommunernes vidensniveau om repatriering meget forskellig. Kommunerne opbygger viden om repatriering på forskellig vis, men mange henvender sig i vid udstrækning til Dansk Flygtningehjælp og SIRI's repatrieringskoordinatorer, viser procesevalueringen.

SIRI har afholdt syv netværksmøder for kommunerne om repatriering. Dansk Flygtningehjælp har endvidere, på vegne af SIRI, afholdt 34 kommunale opkvalificeringskurser om repatriering. I alt 1.368 medarbejdere fra 64 kommuner har deltaget i opkvalificeringskurserne.

Flere kommuner efterspørger en platform, hvor de kan tilegne sig viden omkring bl.a. hjemlande, da det oftest er svært for den enkelte sagsbehandler at vurdere forhold i hjemlande, særligt når det gælder arbejdsmarked, sikkerhed m.v.

Otte kommuner har i 2018 opnået støtte fra en ansøgningspulje i SIRI med det formål at styrke kommunernes viden og indsats på repatrieringsområdet. Disse kommuner oplever at have skabt øget viden om repatrieringsordningen. Fx oplyser et enkelt kommune, at puljemidlerne har givet muligheden for at skabe samtaleværktøjer til brug for implementeringen af den systematiske vejledningspligt.

7. Konklusion

Sammenfattende viser procesevalueringen og analyserne, at ændringerne af repatrieringsloven i 2018-2019 i vid udstrækning er implementeret, og at antallet af personer, der repatrierer har været stigende de senere år. Antallet af repatrierede

med repatrieringsstøtte per år er således steget betragteligt fra 111 personer i 2007 til 502 personer i 2019.

Udvidelsen af repatrieringslovens personkreds i 2018-2019 førte også til, at nye grupper af udlændinge begyndte at repatriere. Der er primært tale om repatrieringer til Syrien. Syriske statsborgere, som har ansøgt om støtte efter repatrieringsloven, betragter repatrieringsordningen som en medvirkende faktor (men ikke en væsentlig faktor), der fremmer deres motivation for repatriering.

Analyserne viser endvidere, at de gennemførte lovændringer har medført, at den kommunale indsats på repatrieringsområdet er styrket.

Kommunerne har implementeret den systematiske vejledningspligt i kommunernes integrationsafdeling, men de øvrige relevante afdelinger i kommunerne er ikke kommet lige så langt med vejledningsindsatsen. Ifølge kommunerne skyldes det bl.a., at det har været udfordrende at identificere borgere, som er omfattet af vejledningspligten.

Kommunerne tilkendegiver endvidere, at de ønsker en mere fleksibel tilrettelæggelse af vejledningspligten, så den i højere grad er relevant og tilpasset den enkelte borgers situation, da det eksempelvis opfattes som uhensigtsmæssigt at vejlede om repatriering i forlængelse af en samtale med borgeren om beskæftigelsesrettet integrationsindsats.

Kommunerne oplever generelt udfordringer med at identificere grupper af borgere, som er opfattet af vejledningspligten, herunder danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab.

Evalueringen viser desuden, at kommunerne oplever praktiske udfordringer med udbetaling af penge til udlændinge, der repatrierer til lande, som er underlagt internationale sanktioner.

Endvidere viser evalueringen, at opsøgende arbejde og viden om repatriering i kommunerne er øget. Kommunerne opbygger fortsat viden om repatriering, herunder ved at henvende sig til Dansk Flygtningehjælp og SIRI's repatrieringskoordinatorer.

Evalueringen viser derudover, at kommunerne informerer borgerne om, at de skal tilbagebetale repatrieringsstøtte, såfremt de fortryder repatrieringen. Kommunerne peger samtidigt på udfordringerne med, at det i praksis er vanskeligt at inddrive beløbet såfremt personen modtager en offentlig ydelse efter genindreisen i Danmark.